

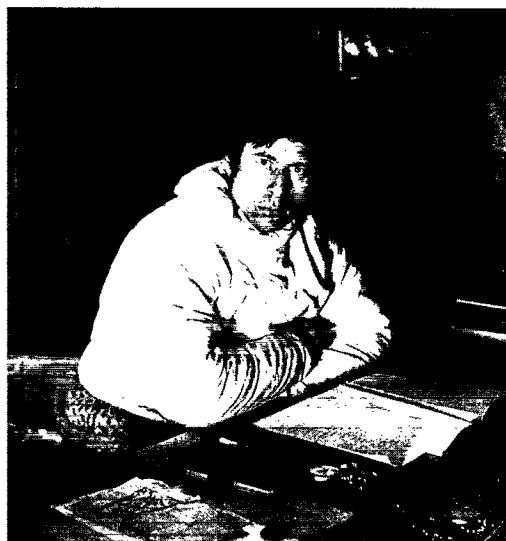
Knud Rasmussen og Nobelprisen

Af Aage Jørgensen

Som bekendt – via forskningsprojektet »Danmark og Nobelprisen«, der i 2001 resulterede i en stor publikation på såvel engelsk som dansk – figurerede Grønlandsforskeren Knud Rasmussen (1873-1933) blandt de 16 danskere, som i første halvdel af 1900-tallet opnåede indstilling til den litterære Nobelpris.¹

Knud Rasmussen blev ganske vist kun indstillet én gang, i 1929, nemlig af eskimologen, professor William Thalbitzer i hans egenskab af medlem af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.²

Selskabet som sådant havde siden 1903 flittigt indstillet danske kandidater til prisen. Først satsede det på den europæisk berømte kritiker Georg Brandes, som imidlertid – i medfør af den strikte tolkning af Nobeltestamentets fordring om 'idealisk riktning', man i de første år lagde til grund for prisuddelingerne – hurtigt blev afskrevet som chanceløs. I årene op mod Første Verdenskrig satsede Selskabet på den nu glemte efterklangsromantiker Ernst von der Recke, – dog således, at adskillige medlemmer også deltog i indstilling af filosofen

Knud Rasmussen ved arbejdsbordet. Foto vistnok taget af Peter Freuchen på Thule-stationen.

Harald Høffding og forfatteren Karl Gjellerup.³

Aage Jørgensen, f. 1938, cand.art. 1966, lektor ved Langkær Gymnasium 1975-2002. Har udgivet arbejder om bl.a. H. C. Andersen og Johannes V. Jensen. Skrev om sidstnævnte i projektpublikationen *Nabo til Nobel*, 2001. Ansvarlig for *Dansk litteraturhistorisk bibliografi*, tilgængelig på adressen www.dlb.dansklf.dk.

Efter at Danmark, repræsenteret ved Karl Gjellerup og Henrik Pontoppidan, i 1917 havde fået en Nobelpris i litteratur, aftog Selskabets interesse for at bringe kandidater i forslag, vel af den enkle grund, at en 'dansk' pris næppe kunne komme på tale igen inden for overskuelig tid. Men ved adskillige lejligheder efterkom medlemmer af Selskabet – på individuel basis, så at sige – opfordringen fra Nobelkomiteen om at bringe kandidater i forslag.⁴

Der kan være grund til at pointere, at enhver vurdering af, om en given forfatter på et givet tidspunkt bør have eller burde have haft prisen, må tage hensyn til, hvem der i øvrigt figurerer på Nobelkomiteens liste. Men allerede antallet siger noget om den opgave, som komiteen skal finde en rimelig løsning på. Mange udtalelser skal indhentes (eventuelt fra eksterne specialister), inden komiteen kan udarbejde den indstilling til Svenska Akademien, som (uden at være bindende) danner grundlag for den endelige afgørelse. Komiteen afslutter sit arbejde i september/oktober, og Akademiet offentliggør sin beslutning i november. Selve overrækkelsen finder sted under kongelig medvirken på Alfred Nobels dødsdag, den 10. december.

Nobel-testamentet stillede »Akademien i Stockholm« over for den umulige opgave hvert år at finde frem til den forfatter, der havde »gjort mänskligheten den största nytta« og præsteret det ypperste i »idealisk riktning«. Nobelkomiteens første formand, den enevældige akademisekretær Carl David af Wirsén⁵ anlagde en strikte fortolkning, der i rea-

liteten udelukkede det moderne genembruds radikale forfattere fra at komme til fadet. Den nuværende formand Kjell Espmark udgav i 1986 en undersøgelse af principperne og vurderingerne bag beslutningerne, hvori han indkredser en række forskydninger i tolkningen af udtrykket »idealisk riktning« frem imod situationen i dag. Grundsynspunktet hos Espmark er netop, at Litteraturprisens historie er historien om skiftende fortolkninger af et uklart testamente. Forskydningerne indtræffer, rimeligt nok, i forbindelse med større udskiftninger i Nobelkomiteen.⁶

Det ligger ikke umiddelbart i kortene, at Litteraturprisen nødvendigvis skal tildeles en *skønlitterær* forfatter. Allerede den tyske historiker Theodor Mommsens pris i 1902 understreger dette. Listen over prismodtagere omfatter da også flere filosoffer (Rudolf Eucken, Henri Bergson, Bertrand Russell) samt en memoireskrivende statsmand (Winston Churchill).⁷ Ikke desto mindre indgik det ved et par lejligheder i Nobelkomiteens begrundelse for ikke at indstille Georg Brandes til prisen, at hans virksomhed faldt uden for, hvad prisen specielt sigtede imod.⁸

William Thalbitzers indstilling

Indstillingsskrivelsen, dateret 28. januar 1929, beror i Svenska Akademiens Arkiv. Thalbitzer skriver bl.a.:

[...] Som eskimoforsker, og som kender av mange slags kunstneriske frembringelser baade fra eskimoerne og fra adskillige andre saakaldte primitive folk,

Knud Rasmussen ved pejsen i Hundested 1932.

har jeg gennem mine studier faaet det stærkeste indtryk av, at der ogsaa iblandt saadanne folk træffes en højtstaaende og beundringsværdig »litteratur«. Denne er hos disse folk aldrig optegnet av dem selv i skrift, men eksisterer i levende tradition, hvad der ikke kan forringe denne litteraturs kunstneriske værdi. Jeg vilde give *eskimoernes* sagn og poesi prisen. [...]

De eskimoiske forfatteres navne er ikke bevarede til eftertiden, men der er ingen tvivl om, at en stor mængde av de digte og sagn, der er optegnet av folke-mindeforskerne, er gamle, endog ældgamle. Eskimoerne har gennem et eller maaske flere aartusener udviklet en paa engang primitiv og stilbestemt digte-

kunst og fortællekunst. Der findes digte i Grønland, som er udbredt i alle egnene deroppe, altsaa fælleseje av gammel oprindelse, og der findes paa samme maade sagn (fx. det om Sol og Maane), hvis kerne er fælles for alle eskimoer. Ligesom vore folkeviser fra middelalderen fremtræder de eskimoiske digte (trommesangene og andre) i forbindelse med sang- og dansekunst og i nedarvet stilbundne former, i strofer avbrudt av fastbyggede omkvæd. Indholdet vidner om digtekunstens nære sammenhæng med de eskimoiske samfunds aandelige og materielle værdier, om jægerens oplevelser og fangst, deres grebetheit av naturindtrykkene, deres religiøse og vitale forhold til naturen, til aanderne og

medmenneskene. Der er digtarter, der henvender sig særligt til kvinderne og til børnene, digtarter av forskellige præg, men altid traditionsbundne og stilbundne, saaledes som vi kender det fra vore egne klassiske forbilleder.

Disse folks sprog er vanskeligt tilgængeligt for andre end specialister, og det er derfor vanskeligt at begrunde en bedømmelse av eskimoisk kunstdigtning. Men der findes i vor tid een enkelt mand, som ved sin mødrene avstamning selv er udgaaet fra grønlænderne, og som efter min opfattelse har tolket deres pøsi og fortællekunst i vort sprog bedre end nogen anden, nemlig dr.phil. h.c. *Knud Rasmussen*.

Blandt denne dansk-grønlandske mands skrifter vil jeg paa dette sted særlig fremhæve følgende: »Nye Mennesker« (1905), »Under Nordenvindens Svøbe« (1906), »Myter og Sagn fra Grønland« I-III (1921-25), »Fra Grønland til Stillehavet« I-II (1925-26).

Alle disse værker aander en tone fra eskimoernes digte- og sagnkunst, omsat i Knud Rasmussens klare og ægte danske sprog, og de bærer vidne om dybe poetiske kilder i det folk, hvorfra stoffet er hentet. Der er talrige direkte oversættelser i disse bøger, baade prosa og pøsi, og jeg anser Knud Rasmussen for en mesterlig oversætter. Ham burde man give Prisen som den i vor tid ypperste repræsentant for eskimoernes digtekunst.

Ved at gi *Knud Rasmussen* Nobelprisen vilde vi anerkende pøsiens universelle stilling og betydning i menneskeheden, men særlig dette arktiske naturfolks evne til at kappes med os kulturfolk i

kunstnerisk blomstring. Vi vilde anerkende, at dette folk kan naa op i højde med os andre i deres livsfølelse, deres vurdering og fantasi, saaledes som vi finder disse udtrykt i deres digteriske frugter.

Talen er altså for så vidt om et forslag, der vil hædre eskimoisk digtekunst i bred forstand som den anonyme kunstform, den er, ved at hædre denne digtekunsts oversætter og formidler. Forslag af denne art er formentlig sjældne, men at tanken om at prisbelønne en videnskabelig formidlingsindsats ikke var ganske fremmed i Videnskabernes Selskab, fremgår af, at ni medlemmer året efter fandt sammen om en fornyet indstilling af den efterhånden alderstegne Ernst von der Recke, og vel at mærke for hans indsats som udgiver af *Danske Fornviser*, bind 1-4, 1927-29.⁹

Nobelkomiteens liste

Hvert år efter indstillingsfristens udløb (ultimo januar) udarbejder Nobelkomiteen en liste over foreslåede kandidater. I 1929 omfattede denne liste 24 navne. Syv af dem var overført fra det foregående år, idet indstillingsskrivelserne ikke var indkommet rettidigt.¹⁰

Sven Södermans specialudtalelse

I den danske udgave af projektpublikationen oplyses, at der ikke foreligger nogen specialudtalelse vedrørende Knud Rasmussen.¹¹ Imidlertid er aktstykket siden kommet for en dag. Opgaven blev betroet kritikeren Sven Söderman, hvis ekspertise rakte til vurdering af de hos Knud Rasmussen foreliggende tekster

under litterær synsvinkel, men ikke til vurdering af formidlingspålideligheden.¹² Udtalelsen, dateret 28. april 1929, er sålydende:

[...] *Knud Rasmussen*. Denne vidt bekante man är i närvarande stund den främste kännaren av de grönländska eskimåernas liv och kultur, och han har i en rad böcker [...] lämnat värdefulla bidrag till vår kunskap om det arktiska landet och dess urinvånare. Det är speciellt på det stora verket om grönländska myter och sägner (tre band, 1921, 1924, 1925) prof. Thalbitzer tänker, då han gör sitt förslag.

Samlingar av folksagor, sägner, folkvisor och dylik folklöre kunna ha stor betydelse för den andliga odlingens växt. [Et dusin exemplar opregnes.] Alla dessa och flera därtill äro oombärliga dokument för studiet av folkdikten, några av dem också underbart rika poetiska källor, som givit modern dikt nya impulser och riktningar. [...] Några av dessa samlingar äro rent nationella, men de innehålla alla något gemensamt mänskligt, en fantasi, som vi även i dess mest överraskande former kunna estetiskt följa, en poesi, som är fattbar för väster- och österländskt kulturmedvetande.

Jag har omsorgsfullt läst Rasmussens samlingar [...]. Det är ett rikt förråd av grönländska folkminnen, som här är samlat, och utgivaren har, hjälpt av medarbetare, öst ur den levande traditionen, som sträcker sig ett årtusende eller längre tillbaka i tiden. Han har också funnit hittills okända sägner och upptecknat en mängd varianter av kända.

En betydande del av myterna hänföra sig till eskimåernas primitiva, på animism och magi grundade religionsform, ett slags sjamanism, som främst består i tro på »andemanarnes« makt. Vi få läsa om dessa sjamaners andeflykter efter besvärjelser, då trolltrumman går av sig själv, om deras forskningsfärder till de dödas land i himmel och underjord, hos havets vederstyggliga moder, till månmannen o.s.v. Andra grupper skildra jägarens upplevelser och fångst, förhållanden till naturen, medmänniskorna och andarna, innehålla episka berättelser om hjältar, dråp och hämnd, fabler om djur och människor, trumsånger, glädjesånger, kamp- och nidvisor, dikter, som särskilt hänvända sig till kvinnor och barn o.s.v. De hedniska grönländarnas uråldriga tro, seder och skick återspeglas i denna folkdiktning och envar är intresserad av religionsvetenskap, primitivt samhällsliv och eskimåisk kultur, har mycket att hämta därur.

Men den poetiska behållningen är ringa. Åtminstone kan undertecknad ej finna »de djupa poetiska källor hos folket« sägnerna enligt prof. Thalbitzer lära bära vittne om. Den övervägande delen av denna folkdiktning är i konceptionen groteskt fantastisk (sällan förlöst genom humor), och de visuella bilder, som frammanas, äro monströsa. Man kan säga, att sådana sporadiskt finnas i alla gamla mytologier (indisk, grekisk, germansk o.s.v.), men här är det abnormalt den ledande principen. De teckningar, med vilka östgrönländaren Kaarale föreställt verket, utan tvivel värdefulla för den etnologiska förståelsen av folkets fantasivärld, framställa dette stundom på ett

skrämmande sätt – låt vara att tecknaren emellenåt fått in något av den humor, man letar efter i texten.

Det är ett långt galleri av deformerade och ohyggligt sammansatta varelser: en kvinna med öron som en säl, en annan med mun och ögon i rät vinkel mot det naturliga läget och näsan på tvären, näslösa, män med näsborrar, som gå upp till öronen, kvinnor, vilkas slaka bröst som remmar kunna kastas över på ryggen, kvinnor med järnsvansar, kvinnor med avbitna bakdelar, grovätarskor, som äta upp sina mäns lår, andar med små spinkiga ben, ölmagar, kvinnobröst och slangar till armar med jättestora gripnåvar, trollkärningar och trolldjur så smutsiga och osmakliga, att de trotsa all beskrivning. Man drar en suck av saknad efter kentaurer och satyrer, till och med efter midgårdssormen.

Ett fåtal av dessa sägner kan ha något gemensamt med den indoeuropeiska sagoskatten [...], men den huvudsakligaste delen är nationellt eskimåisk. Där finns egenartade berättelser och sagor med understruken moral, men jag har icke funnit någon, som är väcker eller poetisk. Om dessa namnlösa författare inriktat sig på ett skönhetsideal, är detta ofattbart för oss. I vilket fall som helst är det estetiska behaget ett okänt begrepp för eskimåerna. Detta är icke ett genomgående drag hos naturfolken. [...]

Av de i Rasmussens samling sparsamt förekommande dikterna äro nidvisorna av ett visst intresse. De utgöra grova men karaktäristiska uttryck för det grönländska manfolkets temperament.

»Myter og Sagn fra Grønland« är ett högst betydande bidrag till dansk veten-

skaps utforskningsarbete i den nordligaste världsdelen, en folkpsykologisk kartläggning därav. Det är ett etnografiskt verk, vars bedömande faller inom ett annat forum än Svenska Akademiens Nobelkommitté, men det är icke något poetiskt monument och det är icke ett uttryck för en sådan främmande folkande, vars tankeliv, inbillning och formbegrepp äga förmåga att gripa oss med nya stämningar och som ge nya skönhetsvärden. Rasmussen är även här vetenskapsmannen, en outtröttlig forskare på folklitteraturens område. Men han är ingen poet. Det är i högsta grad oegentligt att, som Thalbitzer gjort, kalla honom för »den i vår tid yppersta representanten för eskimåernas dikt-konst«. Att han på mödernet är av grönländsk härstamning har därmed intet att skaffa. Rasmussen är en framstående samlare, kritisk ordnare och tolk av fornminnen och hans verk förtjänar hedras – men icke med Alfred Nobels litteraturpris. Förslaget är omotiverat.

Nobelkomiteens indstilling

I Nobelkomiteens af Per Hallström signerede indstilling til Svenska Akademien tog man Södermans vurdering ad notam; det hedder:¹³

Av sakkunnigutlåtandet framgår, att det verk av den utmärkte forskningsresanden, *Grönländska myter och sagor*, varpå förslaget grundats, har sitt övervägande värde i det etnografiska, men rent estetisk icke ger utbyte nog för att försvara utdelandet av ett Nobelpris på ett nytt område. Kommitterade funno sig böra avböja förslaget.

Formuleringen »på ett nytt område« må efter sammenhængen betyde »inden for etnografien«, eller måske blot »uden for det litterære område«. ¹⁴

Svenska Akademiens afgørelse

Det blev som bekendt Thomas Mann, som modtog 1929-prisen, – men vel at mærke med en motivering, der specielt pegede på hans roman fra århundredskiftet, *Buddenbrooks* (*Huset Buddenbrook*). ¹⁵ Den fremtrædende tyske forfatter var af sin kollega Gerhart Hauptmann blevet nomineret til 1924-prisen, ¹⁶ men ved den lejlighed havde Nobelkomiteen efter Anders Österlings forslag besluttet »att invänta Manns under arbete varande nya roman«. Österling måtte selv i 1928, da romanen forelå, forny indstillingen af Mann. Det år foretrak komiteen imidlertid Sigrid Undset, der da også fik prisen, »förförnämligast för hennes mäktiga skildringar ur Nordens medeltida liv«, som det hedder i Akademiets officielle motivering. I 1929 kom turen endelig til Mann, men altså netop med henvisning til den klassiske familieskildring og ikke til det moderne storværk *Der Zauberberg* (*Troldfjeldet*). Den således demonstrerede forsigtighed i forhold til modernitetens litteratur peger frem mod 1930'erne, der så udpræget blev de habile, traditionsforankrede, realistiske fortælleres tiår: Sinclair Lewis, John Galsworthy, Ivan Bunin og Roger Martin du Gard – med Pearl Buck som det eklatante *faux pas*. Komiteens interesse for den store stil blev kombineret med en »allmänmännsklig intresse«, ud fra en fokusforskydning i retning af testators ord om, at prisen

skal gives til den, der har været menneskeheden til størst nytte. Det »universelle« sigte – »stor och enkel framställning« – bliver positivt valoriseret. Her ved udelukkes den smalle, sværttilgængelige, eksperimenterende, avantgardistiske litteratur. Vedblivende påberåbte komiteen sig Nobels »syfte«.

Hvad angår den af Knud Rasmussen formidlede eskimoiske digtning, så faldt den ikke blot formelt set udenfor, også simpelthen i medfør af anonymiteten, – den gjorde det efter Södermans klare opfattelse tillige i æstetisk henseende. Den var simpelthen, i forhold til gængse æstetiske normer i den vesterlandske kulturkreds, monstrøse end modernitetens skingreste digtning. ¹⁷

Noter

¹ Henry Nielsen & Keld Nielsen (red.), *Neighbouring Nobel. The History of Thirteen Danish Nobel Prizes*, 2001, 624 s.; id. (red.), *Nabo til Nobel. Historien om tretten danske Nobelpriser*, 2001, 570 s. Da arkivalier vedrørende Nobelpriserne ikke er omfattet af den svenske offentlighedslov, men 'sekretessbelagd' i 50 år, kunne projektet ikke imødekomme nysgerrigheden m.h.t., hvem der har opnået indstilling i århundredets anden halvdel. – Indstillinger såvel som øvrige aktstykker, der citeres eller refereres i det følgende, beror i Svenska Akademiens Nobelbibliotek, Børsbygningen, Stockholm. Terminologisk bemærkning: betegnelsen 'indstillinger' bruges her både om skrivelser fra indstillingsberettigede enkeltpersoner m.v. til Nobelkomiteen og om Nobelkomiteens årlige 'utlåtanden' til Svenska Akademien, mens 'specialudtalelser' bruges om de ekspertrapporter, som udarbejdes af komiteemedlemmer eller eksterne konsulenter, og som på svensk betegnes 'sakkunnigutlåtanden'. – I forbindelse med Nobelprisens hundredårsjubilæum udkom Bo Svensén (udg.), *Nobelpriset i litteratur. Nomineringar och utlåtanden 1901-1950*, Stockholm 2001; bind 1: 1901-1920, xlv, 489 s., bind 2: 1921-1950, 529 s. Udgaven omfatter de af Nobelkomiteen udarbejdede årlige kandidatlistor (men ikke selve indstillingskrivelserne) samt de komiteeindstillinger, som det intense ar-

bejde hen over foråret og sommeren udmunder i (men ikke de i forbindelse hermed udarbejdede specialudtalelser, – som kan være ganske korte, men også udfolde sig som hele små motiverende afhandlinger).

² William Thalbitzer (1873-1958), cand.mag. 1899, docent 1920, ekstraordinær professor 1926; medlem af Videnskabernes Selskab 1923; hans vidtspændende produktion omfatter bl.a. samlinger af østgrønlandske digte og fortællinger. Se L.L. Hammerich, i *Dansk biografisk leksikon*, bind 14, 1983, s. 425-27, samt Thalbitzers autobibliografi 1900-1953 i *Meddelelser om Grønland*, bind 140, 1954, s. xx-xx. (Thalbitzer indstillede også – i 1938 – Johannes V. Jensen til Nobelprisen, cf. *Bogens Verden*, 2001, nr. 3, s. 25f.)

³ Cf. *Nabo til Nobel*, s. 105-23 (»Litteraturprisen. En oversigt«); om Brandes (1842-1927) spec. s. 111-16, om Recke (1848-1933) spec. s. 118f.

⁴ H.O. Lange og A. Olrik indstillede Sigrind Undset i 1909; W. Norwin indstillede Vilhelm Grønbech i 1937; J. Pedersen indstillede Grønbech i 1927 og 1928; Frederik Poulsen indstillede Undset i 1922, Johannes V. Jensen i 1925ff og Kostis Palamas i 1929 og 1934; K. Sandfeld indstillede J.H. Rosny ainé i 1926.

⁵ C.D. af Wirsén (1842-1912), forfatter, litteraturkritiker, fil.dr. 1866, medlem af Svenska Akademien 1879, sekretær 1884-1912, formand for Nobelkomiteen 1900-12. For hans kristent funderede, metafysiske idealisme blev kunstens opgave at forsvare samfundets etisk-moralske værdier (gudsfrygt, sædelighed, fædrelandskærlighed) og bekæmpe materialisme og egoisme. Nietzsches kristendomsfjendske tænkning alarmerede ham, og Strindbergs naturalisme og Heidenstams hedonisme vakte hans afsky. Som Akademiets magtfuldkomne chefideolog med Oscar II's opbakning holdt han anderledesindede på afstand og fastholdt således institutionen som en ultrakonservativ fæstning vis-a-vis al anmassende moderne usik.

⁶ Kjell Espmark, *Litteraturpriset. Hundra år med Nobels uppdrag*, Stockholm 2001; 281 s. (ajourført udg. af: *Det litterära Nobelpriset. Principer och värderingar bakom besluten*, Stockholm 1986; 202 s.). Espmark (f. 1930), litteraturhistoriker, fil.dr. 1964, medlem af Svenska Akademien 1981, formand for Nobelkomiteen siden 1988. – Cf. også Torngny T. Segerstedt, *Svenska Akademien i sin samtid. En idéhistorisk studie*, bind 3: 1886-1936, Stockholm 1992; vi, 492 s.

⁷ Det er også bemærkelsesværdigt, at flere af de 16 danskere, som blev bragt i forslag før 1950, ikke var skønlitterære forfattere. Ud over Brandes og Høffding gælder det kulturhistorikeren T.F. Troels-Lund og religionshistorikeren Vilhelm Grønbech, – samt altså Knud Rasmussen.

⁸ Således i 1922, 1925 og 1926 (cf. Svensén, bind 2, s. 25, 64 og 76). Argumentet fandt derimod ikke anvendelse, da Nobelkomiteen i 1913 indstillede Émile Faguet, professor i fransk poesi ved Sorbonne, til prisen.

⁹ Indstillingsskrivelsen refererer også til Reckes skønlitterære og metriske indsats; der henvises til skuespillet *Det lukkede Land*, som Wirsén i 1911 havde udråbt til verdenslitteratur, og som i øvrigt var udkommet i 1901 og skrevet i 1880'erne, – ligesom de metriske arbejder (*Principerne for den danske Versekunst efter dens historiske og systematiske Udvikling*, bind 1-2, disputats, 1881; *Danske Verslere i kortfattet Fremstilling*, 1885, ²1922). På kanten af sandheden er en afsluttende passus om, at Reckes åndelige friskhed endnu ville kunne »bære værdifuld Frugt for Litteraturen«. (Komiteindstillingen betegnede i forlængelse af specialudtalelsen forslaget »som knappast fallande inom Nobelprisets område«.)

¹⁰ Med kun 17 'nye' navne på Nobelkomiteens liste ligner 1929 et krigsår. Med 12 navne skrabte 1919 bunden, mens 1905 dog kunne opvise 15 navne. (Til sammenligning: i 1950 var der 54 navne, i 1999 var der 199.)

¹¹ *Nabo til Nobel*, s. 508 (note 40).

¹² Sven Söderman (1866-1930), forfatter, litteraturkritiker, tilknyttet Nobelinstitutionen 1911-30. (Söderman udarbejdede også specialudtalelser om Georg Brandes i 1922 og om Johannes V. Jensen i 1925.)

¹³ Svensén, bind 2, s. 134-40; citat fra s. 138. Nobelkomiteen bestod i 1929 af Erik Axel Karlfeldt, Henrik Schück, Fredrik Böök, Anders Österling og Per Hallström ('ordförande' 1922-46).

¹⁴ Formuleringen leder tanken hen på det argument, der (cf. note 8) nogle gange fandt anvendelse i forhold til Brandes: litteraturkritikken repræsenterede »ett nytt, föga överskådat och av förslagsställare föga beaktat område«. Et formelt argument er gerne bekvemmere end et ideologisk.

¹⁵ Den eneste af de øvrige indstillede, som senere – posthumt i 1931 – fik prisen, var Svenska Akademiens 'ständige sekretærer', lyrikeren Erik Axel Karlfeldt. Akademiet måtte ved et par senere lejligheder præcisere, at denne disposition ikke havde været præcedensskabende.

¹⁶ Nobelpristager 1912, og derfor berettiget til at foretage indstillinger.

¹⁷ Det personlige og professionelle forhold mellem Knud Rasmussen og William Thalbitzer falder uden for denne artikels område. Førstnævntes rapport om Den Femte Thule-Ekspedition, *Intellectual Culture of the Iglulik Eskimos*, 1929, har dedikationen: »To My Friend William Thalbitzer.« Sidstnævntes »Bibliografi 1900-1953« (i *Meddelelser om Grønland*, bind 140, 1954) viser, at han har anmeldt Knud Rasmussens bøger 1905ff.